

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

Μαρούσι, 22-05-2024

Αριθ. Πρωτ.: 14419

Δ/ΝΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Πληροφορίες: Ι.Κοντοπούλου

Τηλέφωνο: 210 6151177

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

E-mail: ikontop@eett.gr

Υπηρεσία Συντονισμού

Γραφείο Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

Υπόψη: κας Α.Κεχαγιόγλου

e-mail: ke@mindigital.gr; a.kechagioglou@mindigital.gr

ΘΕΜΑ : Απάντηση στην υπ' αρ. 4657/11.5.2024 Ερώτηση του βουλευτή της κοινοβουλευτικής ομάδας της «ΝΙΚΗΣ», Σπυρ. Τσιρώνη, με θέμα: «Υπηρεσίες διαπροσωπικών επικοινωνιών Ευρωπαϊκού Κανονισμού 2022/2065»

ΣΧΕΤ: α) Η υπ' αρ. 4657/11.5.24 Ερώτηση
β) Το Α. Π.: 16157 ΕΞ 2024/ 13-05-2024 διαβιβαστικό έγγραφό σας με αριθ. πρωτ. ΕΕΤΤ .

Σε απάντηση της υπό στοιχείο α) Ερώτησης που διαβιβάστηκε στην Υπηρεσία μας με το υπό στοιχείο β) σχετικό, θέτουμε υπόψη σας τα ακόλουθα:

1. Από τις 17-2-2024 ετέθη σε πλήρη εφαρμογή σε όλες τις χώρες της Ένωσης ο Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065 «σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ» (Πράξη για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες «DSA», εφεξής «Πράξη») που στοχεύει στη δημιουργία ενός ασφαλέστερου ψηφιακού περιβάλλοντος για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις, στο οποίο αντιμετωπίζονται η διάδοση παράνομου περιεχομένου και προστατεύονται αποτελεσματικά τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον «Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων». Ο εθνικός νομοθέτης ανέθεσε στην ΕΕΤΤ, με το Ν. 5099/2024 τις αρμοδιότητες του Συντονιστή ψηφιακών υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 49 παρ. 2 της Πράξης και παράλληλα όρισε άλλες δύο ανεξάρτητες αρχές, το ΕΣΡ και την ΑΠΔΠΧ, ως Αρμόδιες Αρχές, σύμφωνα με το άρθρο 49 παρ. 1, για την εποπτεία της εφαρμογής συγκεκριμένων διατάξεων της Πράξης.

2. Η Πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες εφαρμόζεται σε όλο το φάσμα των ονομαζόμενων «ενδιάμεσων ψηφιακών υπηρεσιών», οι οποίες, όπως ορίζει το άρθρο 2 περ. ζ', περιλαμβάνουν τις ακόλουθες υπηρεσίες της «κοινωνίας των πληροφοριών»:

α) «απλή μετάδοση» (mere conduit): συνίσταται στη μετάδοση, σε δίκτυο επικοινωνιών, πληροφοριών που παρέχει αποδέκτης (χρήστης) της υπηρεσίας, ή στην παροχή πρόσβασης σε δίκτυο επικοινωνιών. Παραδείγματα: internet service providers, διαδικτυακά σημεία ανταλλαγής (internet exchange points), σημεία ασύρματης πρόσβασης (wireless access points), εικονικά ιδιωτικά δίκτυα (VPN services), υπηρεσίες καταχώρησης και επίλυσης ονομάτων χώρου (DNS Services), αρχές πιστοποίησης που εκδίδουν ψηφιακά πιστοποιητικά, φωνητικές υπηρεσίες φωνής μέσω IP και άλλες υπηρεσίες διαπροσωπικών επικοινωνιών.

β) «προσωρινή αποθήκευση» (caching): συνίσταται στη μετάδοση, σε δίκτυο επικοινωνιών, πληροφοριών που παρέχει αποδέκτης της υπηρεσίας, και περιλαμβάνει την αυτόματη, ενδιάμεση και προσωρινή αποθήκευση των εν λόγω πληροφοριών, η οποία πραγματοποιείται με αποκλειστικό σκοπό να καταστεί αποτελεσματικότερη η μεταγενέστερη μετάδοση των πληροφοριών σε άλλους αποδέκτες κατόπιν αιτήματός τους. Παραδείγματα: αποκλειστική παροχή δικτύων μετάδοσης περιεχομένου (Content Delivery Networks), αντίστροφοι διακομιστές μεσολάβησης (proxies).

γ) «φιλοξενία» (hosting): συνίσταται στην αποθήκευση πληροφοριών που παρέχει αποδέκτης της υπηρεσίας, κατόπιν αιτήματός του. Παραδείγματα: cloud computing, web hosting, collocation services, επ' αμοιβή υπηρεσίες αντιστοίχισης (paid referencing services) ή υπηρεσίες που επιτρέπουν την επιγραμμική ανταλλαγή πληροφοριών και περιεχομένου.

Υποκατηγορία των υπηρεσιών φιλοξενίας αποτελεί η «επιγραμμική πλατφόρμα» (online platform), η οποία επιτρέπει τόσο την αποθήκευση των πληροφοριών που παρέχει ο αποδέκτης/χρήστης της υπηρεσίας όσο και την διάδοση των πληροφοριών αυτών στο κοινό, κατόπιν αιτήματος του χρήστη. Παραδείγματα: μέσα κοινωνικής δικτύωσης, επιγραμμικές αγορές (online marketplaces), καταστήματα εφαρμογών (app stores).

3. Η Πράξη επιβάλλει **υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας**, οι οποίες είναι προσαρμοσμένες και σταδιακά αυστηρότερες ανάλογα με την κατηγορία της ενδιάμεσης υπηρεσίας. Έτσι, προβλέπεται καταρχάς μία δέσμη βασικών υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζονται οριζόντια σε όλους τους παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών. Επιπλέον υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας προβλέπονται για τις υπηρεσίες φιλοξενίας, και ιδίως για τις πλατφόρμες (online platforms), όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα καταστήματα εφαρμογών και οι επιγραμμικές αγορές (online marketplaces). Οι πλέον φιλόδοξοι κανόνες της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες επικεντρώνονται στις πολύ μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες (very large online platforms-VLOP) και πολύ μεγάλες επιγραμμικές μηχανές αναζήτησης (very large online search engines - VLOSE), οι οποίες έχουν σημαντικό κοινωνικό και οικονομικό

αντίκτυπο, καθώς απευθύνονται σε τουλάχιστον 45 εκατομμύρια χρήστες στην ΕΕ (αριθμός που αντιστοιχεί στο 10 % του πληθυσμού της).

Στον αντίποδα των υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας οι πάροχοι ενδιάμεσων υπηρεσιών μπορούν να επωφελούνται από την **απαλλαγή από την ευθύνη**, που θεσπίζει η Πράξη, για τις πληροφορίες που μεταδίδονται ή αποθηκεύονται από τον αποδέκτη/ χρήστη της υπηρεσίας. Αναλόγως μάλιστα του χαρακτηρισμού της ενδιάμεσης υπηρεσίας, ως υπηρεσία απλής μετάδοσης, προσωρινής αποθήκευσης ή φιλοξενίας, διαφέρουν οι όροι υπό τους οποίους ισχύει η απαλλαγή από την ευθύνη του παρόχου της υπηρεσίας (βλ. άρθρα 4-6 του Κεφαλαίου II «Ευθύνη των παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών»).

Έτσι, για τις υπηρεσίες «απλής μετάδοσης» το άρθρο 4 της Πράξης προβλέπει απαλλαγή από την ευθύνη, «υπό τον όρο ότι ο πάροχος: α) δεν αποτελεί την αφετηρία της μετάδοσης των πληροφοριών, β) δεν επιλέγει τον αποδέκτη της μετάδοσης και γ) δεν επιλέγει και δεν τροποποιεί τις μεταδιδόμενες πληροφορίες.»

Για τις υπηρεσίες «φιλοξενίας», το άρθρο 6 προβλέπει ότι ο πάροχος της υπηρεσίας δεν φέρει ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες που αποθηκεύονται κατόπιν αιτήματος του αποδέκτη της υπηρεσίας, υπό τον όρο ότι ο πάροχος: α) δεν γνωρίζει πραγματικά ότι πρόκειται για παράνομη δραστηριότητα ή παράνομο περιεχόμενο, ή β) μόλις λάβει γνώση ή αντιληφθεί τα ανωτέρω, αποσύρει αμέσως το παράνομο περιεχόμενο ή απενεργοποιεί την πρόσβαση σε αυτό.»

4. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι ο χαρακτηρισμός μίας ενδιάμεσης υπηρεσίας ως υπηρεσίας απλής μετάδοσης, φιλοξενίας κλπ. έχει σημασία τόσο για τις υποχρεώσεις που βαρύνουν τον πάροχο, αλλά και τους όρους απαλλαγής του από την ευθύνη.

Σύμφωνα με την Πράξη, το βασικό κριτήριο για τον προσδιορισμό του είδους μίας ενδιάμεσης ψηφιακής υπηρεσίας είναι **οι τεχνικές λειτουργικότητες που είναι ενσωματωμένες στην υπηρεσία**. Το σημείο (29) του προοιμίου αναφέρει τα εξής:

«Το κατά πόσον μία συγκεκριμένη υπηρεσία συνιστά υπηρεσία «απλής μετάδοσης», «προσωρινής αποθήκευσης», ή «φιλοξενίας» εξαρτάται αποκλειστικά από τις τεχνικές λειτουργίες της, οι οποίες ενδέχεται να εξελίσσονται με την πάροδο του χρόνου και θα πρέπει να αξιολογούνται κατά περίπτωση.»

5. Ειδικότερα σε σχέση με τις υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, όπως το gmail, hotmail κλπ, στις οποίες αναφέρεται η Ερώτηση, είναι λεκτέα τα ακόλουθα:

α) Στο προοίμιο της Πράξης (σημεία 28, 29) αναφέρονται διάφορα παραδείγματα υπηρεσιών που λόγω των τεχνικών χαρακτηριστικών τους εμπίπτουν στις 3 βασικές κατηγορίες ενδιάμεσων υπηρεσιών. Παρατηρείται ότι η υπηρεσία «email» δεν κατονομάζεται, γίνεται ωστόσο αναφορά (στο σημείο 28) στις «υπηρεσίες ανταλλαγής μηνυμάτων και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μέσω διαδικτύου», οι οποίες αναφέρονται ως γενικό παράδειγμα ενδιάμεσης υπηρεσίας, χωρίς να εντάσσονται ρητώς σε κάποια από τις 3 κατηγορίες.

Στο σημείο (14) του προοιμίου της Πράξης, αποσαφηνίζεται ότι οι υπηρεσίες διαπροσωπικών επικοινωνιών δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των πλατφορμών (online platforms), δεδομένου ότι απουσιάζει εδώ το τεχνικό χαρακτηριστικό της «διάδοσης στο κοινό»: «(...) Οι υπηρεσίες διαπροσωπικών επικοινωνιών, όπως ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2018/1972 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όπως ηλεκτρονικά μηνύματα ή ιδιωτικές υπηρεσίες μηνυμάτων, δεν εμπίπτουν στο πεδίο του ορισμού των επιγραμμικών πλατφορμών, καθώς χρησιμοποιούνται για διαπροσωπική επικοινωνία μεταξύ πεπερασμένου αριθμού προσώπων ο οποίος καθορίζεται από τον αποστολέα της επικοινωνίας.(...)»

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι οι υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δεν αποτελούν μεν πλατφόρμες, αλλά εντάσσονται στις ενδιάμεσες ψηφιακές υπηρεσίες που ρυθμίζει η Πράξη.

β) Οι υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου όπως το Gmail και το Yahoo Hotmail επιτρέπουν τεχνικά την μετάδοση πληροφοριών μεταξύ χρηστών και επιπλέον την αποθήκευση των μηνυμάτων email των χρηστών στο cloud, δηλαδή σε απομακρυσμένους διακομιστές που είναι προσβάσιμοι μέσω του Διαδικτύου. Αυτό επιτρέπει στους χρήστες να έχουν πρόσβαση στα γραμματοκιβώτιά τους από οποιαδήποτε συσκευή με σύνδεση στο διαδίκτυο και παρέχει αντίγραφα ασφαλείας και αποθήκευση για τα μηνύματά τους στις τερματικές συσκευές τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τα εν λόγω τεχνικά χαρακτηριστικά/ λειτουργικότητες και τις προαναφερόμενες διατάξεις της Πράξης, οι υπηρεσίες ανταλλαγής μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μπορεί να θεωρηθεί ότι εμπίπτουν στον ορισμό των υπηρεσιών «φιλοξενίας», καθώς πρόκειται για υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 παρ. 1 στοιχ. β' της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/1535, που συνίστανται «στην αποθήκευση πληροφοριών που παρέχει ο αποδέκτης της υπηρεσίας, κατόπιν αιτήματός του»¹.

Περισσότερες πληροφορίες για την Πράξη (DSA) είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα ερωταπαντήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

(https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/QANDA_20_2348)

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνηση που άπτεται των αρμοδιοτήτων μας.

Ο Πρόεδρος

Καθηγ. Κωνσταντίνος Μασσέλος

¹ Βλ. Martin Husovec, (London School of Economics) «The DSA's Scope Briefly Explained», διαθέσιμο εδώ: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4365029, καθώς και στο υπό έκδοση βιβλίο του ιδίου “Principles of the Digital Services Act” (Oxford University Press, 2024)